

20160070299

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на член 16 став 3 од Законот за игрите на среќа и за забавните игри ("Службен весник на Република Македонија" бр.24/11, 51/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 61/15 и 154/15), министерот за труд и социјална политика, донесе

ПРОГРАМА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМСКИТЕ АКТИВНОСТИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ИНВАЛИДСКИ ОРГАНИЗАЦИИ, НИВНИТЕ ЗДРУЖЕНИЈА И НИВНАТА АСОЦИЈАЦИЈА, НА ЗДРУЖЕНИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО И НА ЦРВЕНИОТ КРСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОД ПРИХОДИТЕ ОД ИГРИ НА СРЕЌА И ОД ЗАБАВНИ ИГРИ ВО 2016 ГОДИНА

I. Појдовна основа

Приходите остварени од приредувањето на игри на среќа и забавни игри се приход на Буџетот на Република Македонија и истите се користат за финансирање на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на Националното координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност, на здруженија за борба против семејното насилство и за Црвениот крст на Република Македонија. Износот на средствата за овие намени е определен во висина од 50% од остварениот приход од игри на среќа и забавни игри во претходната календарска година, но не помалку од 60 милиони денари и не повеќе од 120 милиони денари. Распределбата на средствата ја врши Владата на Република Македонија врз основа на доставената Програма од страна на Министерството за труд и социјална политика, која што е изготвена врз основа на поднесени проекти од страна на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на здруженија за борба против семејното насилство и на Црвениот крст на Република Македонија.

Врз основа на доставените Предлог – Програми од страна на Националниот Совет на инвалидски организации (НСИОМ) кој што претставува асоцијација на седум Национални инвалидски организации (Национален сојуз на слепите на Република Македонија, Национален сојуз на глуви и наглуви на Република Македонија, Национален сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – Мобилност Македонија, Републички центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост - Порака, Национален сојуз на цивилни инвалиди од војната на Македонија, Национална федерација за спорт и рекреација на инвалиди на Македонија – Македонски параолимписки комитет и Национален сојуз на инвалиди на трудот на Република Македонија), на Националното координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност на Република Македонија, на здруженијата за борба против семејното насилство и на Црвениот крст на Република Македонија, Министерство за труд и социјална политика ја изработи оваа програма за нивно финансирање преку распоредување на приходите од игри на среќа и забавни игри за 2016 година.

II. Програмски активности на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација кои што ќе се финансираат

Средствата во износ од 55.000.000 денари наменети за финансирање на Националниот Совет на инвалидски организации на Македонија (НСИОМ) кој како асоцијација на седум национални инвалидски организации, во 2016 година ќе ги спроведува следните активности:

- Доследна примена на ОН Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност во сите области содржани во Конвенцијата и предлагање на измени на постојните законски решенија кои се однесуваат на лицата со инвалидност со цел нивното усогласување со европското законодавство;

- Унапредување и изедначување на основните човекови права на лицата со инвалидност со правата на другите граѓани особено во однос на вработувањето, социјалната заштита, образованието, здравството, материјалното обезбедување, набавка на помагала, достапност, спорт и рекреација на инвалидите;

- Покренување иницијативи до надлежните институции за подобрување на правата на лицата со инвалидност преку организирање и учество во јавните дискусии;

- Организација на работата на органите и телата на Националниот Сојуз на инвалидските организации на Македонија;

- Активности за вклучување на националните инвалидски организации во донесувањето на сите прописи кои се однесуваат на лицата со инвалидност;

- Јакнење на улогата на инвалидските организации во граѓанското општество и трајно решавање на проблемот со нивното финансирање;

- Соработка со организациите кои што работат на заштитата и унапредувањето на правата на лицата со инвалидност;

- Меѓународна соработка (учество на Европскиот форум за инвалиди и други меѓународни организации, како и соработка со слични асоцијации во соседните земји).

Средства во висина од 500.000 денари наменети за изградба на инклузивно детско игралиште за лица со попреченост и набавка на опрема за потребите на членовите на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – Мобилност Македонија;

Средства во висина од 500.000 денари наменети за стандардизација на знаковниот јазик, обуки за толкувачи на знаковен јазик и програмски активности на Националниот сојуз на глуви и наглуви на Република Македонија;

Средства во висина од 500.000 денари наменети за набавка на тифлотехнички помагала и за програмските активности на Националниот сојуз на слепи на Република Македонија;

Средства во висина од 500.000 денари наменети за финансирање на годишните програми на РЦПЛИП “Порака“ за набавка на опрема за Дневни центри и за потребите на членовите на сојузот;

Средства во висина од 1.000.000 денари наменети за учество на Националната федерација за спорт и рекреација на Параолимписките игри во Рио, Бразил.

1. Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – Мобилност Македонија, како асоцијација на 17 општински и меѓуопштински здруженија, своите програмски активности во текот на 2016 година ќе ги насочи кон реализација на следните активности:

1. Активно вклучување во проектот на Владата на Република Македонија “Македонија без бариери до 2016 година”;

2. Анализа на состојбата со физичките бариери во единиците на локалните самоуправи (здравство, социјални работи, образование, судови, МВР, хотели, култура, спорт);

3. Анализа на домашната легислатива која што се однесува на лицата со телесен инвалидитет и нејзина компарација со мерките предвидени со ОН Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност;

4. Изготвување на листа на потребни измени и дополнувања на законски одредби кои не се поволни за лицата со телесен инвалидитет;

5. Остварување и подобрување на правата на лицата со телесен инвалидитет;

6. Индивидуална автономија и независност на лицата со телесен инвалидитет;

7. Целосно и ефективно учество на и вклучување на лицата со телесен инвалидитет во сите сфери на општествениот живот;
8. Недискриминација;
9. Еднаквост на можностите за лицата со телесен инвалидитет и
10. Целосна пристапност.

Здравствена заштита и помагала

- Иницирање измени на Законот за здравственото осигурување со што ќе се обезбеди целосно ослободување на лицата со телесен инвалидитет од партиципацијата на сите здравствени услуги, а особено за помагалата, лековите и болничкото лекување, враќање на правото на банско-климатско лекување, набавка на ортопедски помагала со право на доплата на сумата која ја надминува референтна цена на ортопедското помагало, како и други унапредувања на нивната здравствена заштита;

- Иницирање на формирање на стручно тело (ортопеди, уролози, физијатри и лица со телесен инвалидитет) при Фондот за здравствено осигурување на Македонија во кое ќе има претставник од Мобилност Македонија, кое на Управниот Одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија ќе му предлага усвојување на листи на ортопедски помагала кои ги задоволуваат пропишаните стандарди, а кои ќе бидат понудени од страна на овластени добавувачи со кои фондот има склучено договор;

- Иницирање измени и дополнувања на Правилникот за индикациите за остварување на право на ортопедски и други помагала, со цел обезбедување на поквалитетни и пософистицирани ортопедски помагала, зголемување на референтните цени за одредени видови помагала (инвалидски колички, ортози, протези и средства за инконтиненција, антидекубитални перничии), остварување на право на активна инвалидска количка, право на инвалидска количка на електромоторен погон, право на тоалетна количка, обезбедување на правото на гаранција, одржување и сервисирање на помагалата;

- Иницирање измени и дополнувања на прописите со што ќе се обезбеди целосно укинување на царините и даноците на помагалата;

- Обезбедување соодветна парична помош на членовите во случаи кога треба да платат или партиципираат за користење на неопходни здравствени услуги или помагала согласно можностите и актите на Сојузот;

- Воспоставување соработка со здравствените организации, производители и дистрибутери на помагала и лекови во интерес на унапредување на здравствената заштита на телесените инвалиди;

- Користење на можностите за обезбедување на потребните помагала и лекарства на членовите преку донации;

- Интензивирање на заложбите за отстранување на сите видови дискриминација на лицата со телесен инвалидитет при користење на здравствената заштита (непристапни здравствени установи, неприлагодена опрема, необезбеден персонален асистент во услови на домашно лекување и др.).

Воспитание и образование

- Обезбедување на пристапност до и во објектите за образование

- Покренување иницијативи за навремено вклучување на децата со телесен инвалидитет во редовниот воспитно-образовен процес;

- Помош на социјално загрозените семејства во обезбедување на училишни помагала за децата со телесен инвалидитет, едукација на лицата со телесен инвалидитет со посебни програми за работа со компјутери и странски јазици;

- Покренување иницијатива за донесување на законска одредба со цел ослободување од партиципација на лицата со телесен инвалидитет во сите степени на образованието, обезбедување бесплатен превоз, асистенција и технички помагала;

- Едукација на лицата со телесен инвалидитет со посебни програми за работа со компјутери, странски јазици и друго.

Работа и вработување

- Активно вклучување во водењето на политиката на Посебниот фонд за обезбедување на услови за вработување и работење на инвалидни лица;

- Евидентирање на членовите кои имаат потреба од вработување и нивно целосно информирање за можностите и поволностите што ги пружа Законот за вработување на инвалидни лица;

- Евидентирање на работодавците кои имаат потреба од вработување на лица со телесен инвалидитет и посредување помеѓу нив и телесните инвалиди и евидентирање на работодавците кај кои се вработени лица со телесен инвалидитет и следење на исполнувањето на нивните права од работниот однос;

- Информирање на сите надлежни органи за забележаните неправилности и злоупотреби во примената на Законот за вработување на инвалидните лица и подзаконските акти како и за другите кршења на правата од работниот однос за вработените лица со телесен инвалидитет;

- Активно вклучување во водењето на политиката на Посебниот Фонд за обезбедување на услови за вработување на инвалидни лица.

Лична подвижност

- Олеснување на пристап до квалитетни ортопедски помагала, асистивни технологии и форми на лична асистенција и посредници;

- Организирање обуки на лица со телесна инвалидност за вештините на подвижност од страна на специјалисти кои работат со оваа категорија на лица;

- Ослободување од плаќање на данок и царина при набавка на патнички возила за лична употреба и други помагала со кои се обезбедува нивна подвижност;

- Обезбедување на материјална поддршка со цел олеснување на подвижноста на оваа категорија на лица;

- Ослободување на лицата со телесен инвалидитет од плаќање на данок и царински давачки при набавка на патнички возила за лична употреба и други помагала со кои се обезбедува нивна подвижност.

Опоравок и рехабилитација

- Вложување на средства за обновување на инвентарот во сместувачките капацитети во Охрид и преземање на други мерки за одржување и подобрување на условите за престој во истите;

- Закуп на пансиони во центрите за бањско и климатско лекување во Македонија, пред сè за членовите од Охрид и Струга кои не ги користат апартаментите во Охрид.

Спорт и рекреација

- Организација на 28-ти Републички спортски игри на лицата со телесен инвалидитет на Македонија на кои ќе учествуваат 95 натпреварувачки во атлетика, пинг-понг и стрелаштво;

- Организирање на 28-то Државно шаховско првенство на лицата со телесен инвалидитет на Македонија со учество на 28 натпреварувачи и други придружни лица по потреба;

За реализација на оваа активност се планираат следните ставки на трошоци:

- обезбедување на пансиони во хотел,
- патни трошоци за учесниците,

Организирање на еднодневен турнир во табла со учество на натпреварувачи од сите здруженија. Организатор ќе биде едно од здруженијата на Мобилност Македонија;

- Организирање на еднодневен турнир во табла со учество на натпреварувачи од сите сојузи;

- Организирање на лига натпревари по одделни спортови и тренинг кампови;
- Изградба на инклузивно детско игралиште за лица со телесен инвалидитет;
- Учество на меѓународни спортски натпревари;
- Поддршка на тренажниот процес на репрезентативците од редот на лицата со телесен инвалидитет;
- Учество на спортисти од Мобилност Македонија на спортски игри на сродните сојузи од земјите од регионот (Србија, Хрватска, БиХ, Словенија) за кои ќе добиеме уредна покана;
- Организација и учество на други меѓународни спортски натпревари.

Културно – забавни активности

- Организирање на 22-ти Музички средби на лица со телесен инвалидитет со учество на членови на Мобилност Македонија и претставници на организации на лицата со телесен инвалидитет од други држави;

- Организирање на 22-ви Републички квиз натпревар во општо знаење на лицата со телесен инвалидитет со учество на 18 екипи со по три члена;

- Организирање на 7-та меѓународна ликовна колонија со учество на ликовни уметници од Република Македонија и странство, вклучително и членови на МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА. Колонијата ќе трае 7 дена. Учесниците ќе бидат сместени во апартманите на МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА во Охрид, а МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА ќе ги покрие трошоците за набавка на материјали, патни трошоци, исхрана и друго;

- Спроведување на активности за одбележување на 30-годишниот јубилеј на МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА;

- Спроведување други активности на културно-забавен план.

Останати активности

- Издавање на 4 броја на списанието Мобилност во тираж од 1200 примероци, информирање на членството преку семинари, советувања, трибини и издавање на збирка на прописи за правата на лицата со телесна инвалидност;

- Меѓународна соработка со соодветни асоцијации на лицата со телесен инвалидитет од другите држави, како и со меѓународни асоцијации активни во Македонија а кои во својата програма имаат активности на планот на подобрување и унапредување на положбата на граѓаните воопшто и на лицата со инвалидност.

2. Националниот сојуз на глуви и наглуви на Република Македонија, како асоцијација на 17 општински и меѓуопштински здруженија, своите програмски активности планирани за 2016 година ќе ги насочи кон реализација на следните активности:

- Залагање за доследна примена на одредбите од Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидност, со акцент на реализирање на долгорочната акциона програма на Светската федерација на глуви и Европскиот форум на лицата со инвалидност.

ПРЕВЕНТИВНО ДЕЛУВАЊЕ

Во 2016 година Националниот сојуз на планот на превентивната ќе помогне во организирање на голем број предавања во општинските организации со цел глумите луѓе да се запознаат со големите опасности, посебно за младите членови како што се: сидата, дрогата, алкохолот, едукативни предавања од областа на здравствената заштита и др.

Образование

- Соработка со установите за рехабилитација и образование на деца и младинци преку своите општински организации со цел пружање поддршка во навременото откривање, евидентирање и категоризација на глумите лица, со цел што поголем број на деца да бидат упатени на рехабилитација и редовно школување;

- Организирање на советувања на национало и меѓународно ниво за проблемите на образованието на глумите лица, со учество на експерти од Светска федерација на глуви и други стучњаци од оваа област;

- Подготовка на посебна програма за унапредување на образованието на глумите и наглумите лица;

- Организирање обуки за работа со компјутери со цел поголема застапеност на информатиката во сите степени на образованието на глумите лица;

- Залагање за активна употреба на знаковниот јазик во образованието на глумите, за што потребно е да биде изготвен учебник наменет за глумите ученици.

Вработување

- Доставување на предлози и решенија за измени и дополнувања на Законот за вработување на лица со инвалидност и ќе настојува за донесување на што поквалитетен Закон за вработување на лица со инвалидност;

- Посредување при спорови со работодавците и изнаоѓање на слободни работни места;

- Залагање за измена и дополнување на постојните законски прописи во насока на регулирање на бенефициран работен стаж на глумите лица.

Унапредување на правата на глумите и наглумите лица

На овој план приоритетни задачи ќе бидат:

- Актуализирање на прашањето за набавка на слушни и други помагала, бенефиции во користење на телефонски услуги и бенефиции во користење на патниот сообраќај;

- Печатење на знаковен речник за потребата на глумите ученици во основното образование;

- Обуки за толкувачи на знаковен јазик;

- Активности за стандардизација на знаковниот јазик во Република Македонија;

- Афирмирање на јазикот на знаците преку организирање на обуки за оспособување на лицата да го владеат јазикот на знаците, обуки за професионални преведувачи на знаковен јазик, обуки за почетници и родители на глумите деца. За оваа цел Комисија за знаковен јазик ќе изготви соодветна програма;

- Воведување на јазикот на знаци во процесот на образованието во сите степени;

- Залагање за воведување и други емисии, покрај вестите, од образовен, културен, документарен и друг карактер и истите да бидат преведувани со помош на јазикот на знаците;

- Ке се преземат активности за редовно издавање на весникот “Заедно“ како информативно гласило на Сојузот;

- Соработка со локалната самоуправа преку остварување контакти со градоначалници со цел давање поддршка на инвалидските здруженија и реализирање на едукативни, културни социјални и спортски активности согласно одредбите на ОН Конвенцијата за еднакви права на лицата со инвалидност;

- Меѓународна соработка - учество на Конференцијата на глуви на Европската унија на глуви (ЕУД).

3. Национален сојуз на слепите на Република Македонија (НССРМ), како асоцијација на 17 општински и меѓуопштински здруженија, своите програмски активности планирани за 2016 година ќе ги насочи кон реализација на следните активности:

- Предлагање измени и дополнувања на законските решенија со цел унапредување на правата кои што ги остваруваат слепите лица, особено на Законот за вработување на инвалидни лица со цел усогласување со законодавството на Европската Унија;

- Промоција на проблематиката на слепите лица во општеството;

- Помош на слепите лица во образовниот процес;

- Организирање на јавни манифестации, промотивни активности, конференции за печат и прес-конференции;

- Лобирање и присутност во јавноста потсетувајќи на проблемите со кои што се соочуваат слепите лица преку информирање, издавање на списанија, учебници и учебни помагала, публикации и стручна литература;

- Поттикнување и самостојно организирање на најразлични промотивни активности (иложби, концерти, претстави, публикации).

- Поттикнување на меѓународна соработка;

- Обезбедување на тифлотехнички помагала и

- Подготовка на програма за помош на подоцна ослепените лица.

Вработување

- Покренување иницијативи за приоритетно вработување на работни места соодветни на капацитетите на слепите лица;

- Иницирање законски измени со цел создавање услови за подеднаков пристап до вработување на лица со инвалидност;

- Создавање еднакви можности и услови за работно оспособување и работа на нововработените слепи лица со другите вработени преку приспособување на работните услови, набавка на соодветна опрема, уреди и помагала.

Образование

- Преземање активности со цел откривање на слепи деца и младинци и нивно интегрирање во рамките на сите степени на редовното образование во Државното училиште за рехабилитација на деца и младинци со оштетен вид „Димитар Влахов“ во Скопје;

- Пружање материјална поддршка со цел вклучување на слепите деца и младинци во редовниот образовен процес преку своите општински и меѓуопштински здруженија;

- Покренување иницијатива за измени и дополнувања на Законот за основното образование и Законот за средното образование со цел надминување на проблемот за опфаќање на слепите деца во предучилишната возраст;

- Обезбедување на соодветни помагала, учебници, стручна литература, списанија за потребите на слепите ученици и студенти на Брајово писмо и во звучна техника усогласени според наставните програми што се применуваат во образовниот процес во Република Македонија, со проширување на бројот на учебници на Брајово писмо и со печатење на нови изданија на Брајово писмо;

- Набавка на тифло-технички помагала и опрема специјално наменета за потребите на слепите лица (сметачи, компјутерска опрема, Брајов ред, касетофони, диктафони, репродуктори, помагала за пишување, Бел стап, Брајови и говорни саати, говорни помагала и др.);

- Набавка на опрема за релјефно прикажување на сликовниот материјал, што би помогнало во изработка на учебниците за учениците во редовните училишта како и во специјалното училиште, а посебно во обука на масерите и физиотерапевтите;

- Покренување на иницијатива за обезбедување на финансиска и стручна помош од државата во задоволувањето на специфичните потреби на слепите ученици и студенти;

- Организирање на курсеви за описменување на Брајово писмо, за оријентација во просторот, курсеви за изучување на странски јазици компјутери на лицата кои подоцна го загубиле видот;

- Набавка и воведување на сметачот како основно помагало кај одреден број слепи лица, ученици и студенти, наставници вработени во Државното училиште „Димитар Влахов“ - Скопје и организирање на советувањето за користење на истиот;

- Изработка на општо наставна програма, прирачници за учениците за курсеви и нивно печатење, брошура за достапност на помагала и користење на тифло-техничките помагала;

- Обука за животни потреби и поддршка за самостојно живеење преку обуки за користење на брајово писмо, описменување, музичка едукација и наобразба, обуки за кулинарство, ориентација во просторот.

Културно- забавна, спортска и, издавачко-информативна и библиотечна дејност

- Активности за поттикнување и реализирање на севкупните творечки потенцијали на слепите лица со цел афирмација на нивното културно-уметничко творешто;

- Распишување конкурси за литературни и поетски творби, организирање литературни натпревари, натпревари во брзо читање на Брајовото писмо;

- Организирање на заеднички посети на театарски претстави, концерти и други културни манифестации;

- Поддршка во работата на КУД Билјана, КУД Караѓуле и радиоаматерскиот клуб “Видик“- Скопје;

- Поддршка на активностите на Шаховскиот клуб “4-ти Ноември“ – Битола;

- Учество на државни и меѓународни турнири во шах за мажи и жени и поддршка за организација на екипно шаховско првенство на 17-те здруженија на слепи лица и организација на државно првенство во гол-бал;

- Печатење на специјализирани списанија на Брајовото писмо;

- Одбележување на Меѓународниот ден на Белиот стап – 15 Октомври;

- Одбележување на 70-годишниот Јубилеј на националниот сојуз на слепите на Република Македонија.

4. Национален Сојуз на цивилни инвалиди од војната на Македонија, како асоцијација на 14 општински и меѓуопштински здруженија, своите програмски активности планирани за 2016 година ќе ги насочи кон реализација на следните активности:

- Намалување на социјалната исклученост преку отстранувањето на архитектонските и информативните бариери на лицата со инвалидност, преку организирање работилници за подигнување на јавната свест и пружање финансиска поддршка на членовите на Сојузот при набавка на специфичните ортопедски помагала;

- Унапредување на законската регулатива со цел што поголема вклученост на цивилните инвалиди во општеството, за таа цел ќе бидат организирани работилници со цел запознавање со постојната законска регулатива и предлагање мерки за подобрување на истата;

- Превентива од заостанат експлозивен материјал, дистрибуирање на двата документарни филма до основните и средните училишта и до електронските медиуми, организирање изложби и предавања;

- Воспоставување соработка со Црвениот крст на Република Македонија, Министерството за внатрешни работи и Министерството за одбрана, одржување на предавања во неколку општински основни училишта за опасностите од заостанатиот експлозивен материјал;

- Меѓународна соработка – учество на годишното Собрание на Европскиот Сојуз на цивилните инвалиди од војната.

5. Националната федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Македонија – Македонски параолимписки комитет, како асоцијација на 17 меѓуопштински и општински здруженија, своите програмски активности планирани за 2016 година ќе ги насочи кон реализација на следните активности:

- Спроведување систем на натпревари во повеќе спортови на ниво на општински, регионални и државни првенства;

- Организирање на натпревари на државно и на меѓународно ниво по одделни спортови;

- Учество на меѓународни натпревари – Европски првенства, Светски купови на спортистите од дисциплините стрелаштво, пинг-понг и атлетика во рамките на што се планирани тренажни подготовки и учество на повеќе купови;

- Одржување на традиционалните спортски активности на лицата со инвалидност, збогатување на истите со нови содржини и евидентирање на спортистите на општинско ниво за своите категоризирани спортисти;

- Интензивирање на работата на Комисиите со цел изнаоѓање на можности за квалитетни подготовки за учество на спортисти и параолимписки кандидати за остварување на минимум олимписки норми за учество на Параолимписките игри;

- Организирање на контролни натпревари и подготовки на репрезентациите, тренинг кампови во сите спортови од програмата со учество на натпреварувачи кои ќе бидат селектирани од стручните лица;

- Вршење селекција на најдобри натпреварувачи во стрелаштво, пинг-понг и атлетика, како можни кандидати за настап на меѓународни натпревари;

- Меѓународна соработка со државите од регионот и Параолимписките комитети на државите во непосредно опкружување;

- Ангажирање стручни лица за спроведување на тренажен процес;

- Набавка на спортски реквизити;

- Организирање еднодневни рекреативни средби на членовите од страна на општинските сојузи за спорт и рекреација на инвалиди, за што средствата ќе бидат обезбедени од буџетите на единиците на локалните самоуправи;

- Интензивирање на соработката со Федерацијата за училишен спорт со цел запознавање со можноста за програмиран тренажен процес и организирано занимавање со спорт, евидентирање и првична селекција на потенцијалните спортисти;

- Соработка со други организации и институции.

6. Републички центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост – Порака, како асоцијација на 19 меѓуопштински и општински центри, своите програмски активности планирани за 2016 година ќе ги насочи кон реализација на следните активности:

- Одржување и развивање на мрежа на социјални сервисни служби (дневни центри) односно одржување на континуитет во работата на веќе оформените социјални сервисни служби за лица со интелектуална попреченост и создавање на услови и изнаоѓање на можности за оформување и промовирање на други видови на сервисни служби (сервисни служби за рана интервенција, мал групен дом, сервисна служба за самостојно живеење, социјални клубови, сервисна служба за поддршка во домот, центри за времено опфаќање);

- Набавка на опрема за потребите на Дневните центри;

- Подготовка на развојни проекти за унапредување на положбата на лицата со интелектуална попреченост;

- Унапредување на законските можности за остварување на човековите права на лицата со интелектуална попреченост особено во областа на социјалната заштита, образованието, здравството и вработување;

- Кампањи за подигнување на јавната свест во однос на правата и потребите на лицата со интелектуална попреченост;

- Републички центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост -ПОРАКА како членка на ЕАСПД – Европска асоцијација на обезбедувачи на сервисни служби за лица со попреченост, ќе ги пренесува иницијативите од Стратегијата за попреченост (2010-2016) на Европската комисија и Акционен план за попреченост (2006-2016) на Совет на Европа и ќе даде придонес во унапредувањето на законските можности и политики во однос на правата на сите лица со попреченост;

- Координација и стручно – методолошка поддршка на локалните организации на Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост - ПОРАКА;

- Истражување и анализа за состојбите во Република Македонија во однос на имплементацијата на Конвенцијата на Обединетите Нации за правата на лицата со инвалидност во областа на социјална заштита, образование, здравствена заштита, вработување;

- Партнерство и учество во програми на други организации;

- Организирање на спортски и рекреативни активности;

- Меѓународна соработка – акции кои произлегуваат од членство во европските асоцијации;

- Издавачка и информативна дејност, печатење на гласилото ПОРАКА, ажурирање на содржините на веб-страната www.poraka.org.mk и др.

7. Националниот Сојуз на инвалиди на трудот на Република Македонија, како асоцијација на 30 општински и меѓуопштински здруженија, своите програмски активности планирани за 2016 година ќе ги насочи кон реализација на следните активности:

- Развивање и унапредување на превентивната дејност, заради отстранување на причините што ги довеле инвалидите на трудот во положба на социјална несигурност преку покренување на активности за промовирање и спроведување на лекарски прегледи на вработените лица, отстранување на мобингот, организирање на советувања за облиците, формите и активностите преку кои треба да се развива и унапредува превенција на инвалидноста;

- Иницирање на донесување и измена на постоечките законски решенија во насока на подобрување на положбата на инвалидите на трудот;

- Спроведување на општествено корисни акции за задоволување на одредени општествени социјални потреби на инвалидите на трудот (ослободување од партиципација за лекарства, радиодифузна такса, телевизиска такса, телекомуникациски трошоци, сообраќај, намалување на трошоците за комунални услуги и др.);

- Спроведување на советувања и помош на инвалидите на трудот;

- Покренување на иницијативи за ослободување од плаќање на партиципација на инвалидите на трудот, обезбедување на бесплатни лекови за инвалидите на трудот, оформување на мобилни екипи за домашно лекување на инвалидите на трудот;
- Координирање, насочување и контролирање на работата на здруженијата на инвалиди на трудот на територија на Република Македонија;
- Организирање трибини на тема материјална положба на инвалидите на трудот, распоредување на лицата со професионална неспособност за работа на соодветни работни задачи.

III. Програмски активности на Национално координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност кои што ќе се финансираат

Национално координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност своите програмски активности планирани за 2016 година за кои што се планирани средства во износ од 1.000.000 денари, ќе ги насочи кон:

- Спроведување и мониторинг на Националната стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност во Република Македонија (Ревидирана) 2010-2018, како и на Оперативниот план за истата;

- Изработка на преглед на степенот на имплементација/реализација на Оперативниот план за период од 5 години (2010-2016);

- Работните групи во состав на националното тело перманентно ќе ги анализираат постигнатите резултати (работна група за следење и спроведување на Националната стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност во Република Македонија, работна група за здравство, работна група за локална самоуправа, работна група за спорт и рекреација, работна група за следење на Законот за инвалидски организации);

- Залагање за целосно вклучување на претставниците на лицата со инвалидност во процесот на креирање на политиката, измени и дополнувања на одредени закони и правилници кои што ги третираат прашањата од суштинска важност за лицата со инвалидност;

- Воспоставување меѓународна соработка и размена на искуства со државите во регионот.

IV. Програмски активности на здруженија за борба против семејното насилство кои што ќе се финансираат со средства во висина од 1.000.000 денари, согласно Правилникот за начинот и постапката за доделување на средства на здруженија за вршење на одредени работи од областа на социјална заштита

а) Појдовна основа

Семејното насилство е глобален феномен кој се појавува во најразлични облици во сите епохи на развојот на човечката цивилизација. Соодветна рамка за превентивно делување и целисходен третман на последиците од семејно насилство може да се најде во меѓународните конвенции и документи: Конвенција за човековите права; Конвенција за правата на детето; Конвенција за укинување на сите облици на дискриминација на жените и др. Во националното законодавство: Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 138/14, 33/15 и 150/15); и Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/09, 36/11, 51/11, 166/12, 15/13, 79/13, 164/13, 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 33/15, 72/15, 104/15, 150/15, 173/15 и 192/15)

Интегрираните политики на национално ниво континуирано се преземаат, сметано од 2008 година кога беше донесена првата Националната стратегија за заштита од семејно насилство 2008-2011 година. Врз основа на оцената за постигнатото влијание од имплементацијата на овој документ, како континуирана заложба на Владата на Република Македонија на ова поле, усвоена е Националната стратегија за спречување и заштита од семејно насилство 2012-2016 година, со пет стратешки области, и тоа: спречување, заштита, помош и поддршка на жртвите на семејно насилство; гонење на сторителите; мултисекторска соработка и подигнување на институционалните капацитети; следење и евалуација.

За успешна имплементација на Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство и Националната стратегија за спречување и заштита од семејно насилство 2011-2016 година, ќе се преземат конкретни мерки и активности со цел подобрување на квалитетот на заштита со системски мерки во областите/домените на превенција, интервенција, едукација, следење и меѓусекторска координација, заради ефективно и ефикасно делување за справување со семејното насилство со обезбедување на единствен став и пристап.

Со примената на ваков интегриран пристап со сите клучни актери од владините институции и граѓанскиот сектор се воспоставува соодветен и сеопфатен систем за превенција и третман за заштита од семејно насилство.

б) Цел на програмата

Програмата за превенција, спречување и заштита од семејно насилство има за цел континуирано да се преземат активности за функционирање и надоградување на веќе воспоставениот сеопфатен и ефикасен систем за превенција и третман за заштита од семејно насилство во Република Македонија.

Оваа програма е насочена кон следните активности кои се насочени кон спречување на појавата на семејно насилство и тоа:

- Промовирање на децентрализирани и стандардизирани услуги со што ќе се овозможи ефикасен и еднаков пристап за жртвите на семејно насилство; Овие услуги да се базираат на принципите на почитување на достоинството, приватноста и интегритетот на жртвите на семејно насилство;

- Унапредување на системот на поддршка која ќе се обезбеди теренски и еднаков пристап на услуги за сите жртви независно од нивното место на живеење, етничка или верска припадност. Оваа активност има за цел развивање и спроведување на услугите за поддршка на жртвите на семејно насилство и поддршка на СОС- линија;

- Едукација на професионални структури;

- Унапредување на граѓанско - правниот систем на заштита;

- Организирање на кампањи за заштита од семејно насилство.

в) Финансиска рамка

Согласно Законот за игрите на среќа и забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ бр.24/11, 51/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 61/15 и 154/15), средствата остварени по сите основи од приредувањето на игри на среќа и забавни игри се користат за финансирање на здруженија на граѓани за борба против семејното насилство.

Средствата остварени по сите основи од приредување на игри на среќа и забавни игри кои ќе бидат наменети за финансирање на здруженија на граѓани за борба против семејното насилство, ќе бидат распределени согласно Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/09, 36/11, 51/11, 166/12, 15/13, 79/13, 164/13, 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 33/15, 72/15, 104/15, 150/15, 173/15 и 192/15) и Правилникот за начинот и постапката за доделување на средства на здружение на граѓани за вршење на одредени работи од областа на социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/05 и 38/07).

V. Програмски активности на Црвениот крст на Република Македонија кои што ќе се финансираат со средства во износ од 6.000.000 денари, во рамките на програмата за 2016 година ќе ги реализира следните активности:

- Нормативна рамка за работа на Црвен крст на Република Македонија е круцијален приоритет на националното друштво, а новото уредување на законските одредби ќе придонесе кон зајакнато функционирање и поголема стабилност на организацијата на национално и локално ниво;

- Спроведување на стратешките определби на организацијата на национално и локално ниво кои овозможуваат да се креираат програми за подобрување на здравјето на луѓето и унапредување на социјалната интеграција на населението во заедниците, како и унапредување на системот за подготвеност и дејствување при катастрофи;

- Примена на политики на Црвен крст на Република Македонија на локално ниво;

- За остварување на социјално – хуманитарните активности на Црвениот крст ќе се развиваат оперативни сојузи со владините институции, граѓанскиот сектор, како и бизнис секторот во Република Македонија;

- Организирање на традиционалните социјално – хуманитарни активности со цел намалување на ранливоста на населението;

- Воспоставување на пунктови за ефективно прибирање, дистрибуирање и менаџирање на употреблива облека;

- Психо – социјална поддршка на ранливите групи на населението во соработка со владините институции, граѓанскиот и корпоративниот сектор;

- Борба против трговија со луѓе преку имплементација на превентивни активности (организација на едукативни тренинзи и работилници);

- Превенција од сексуална злоупотреба и педофилија;

- Грижа и поддршка на старите лица. Црвениот крст на Република Македонија во континуитет ќе ги продолжи и развие проектните активности за грижа на старите лица во домашни услови;

- Подобрување на социјализација на деца и млади со посебни потреби и психосоцијална поддршка на деца во згрижувачки семејства. Подобрување на социјализација на децата и младите со посебни потреби е континуирана активност која се имплементира во соработка со Заводот за социјални дејности преку Црвениот крст на град Скопје и општинските организации на Црвен крст Велес, Прилеп, Кавадарци, Делчево, Дебар, Кичево и Гостивар. Со проектните активности се обезбедува и психо – социјална поддршка на децата во згрижувачки семејства во Скопје, Велес и Прилеп;

- Унапредување на условите и можности за вработување на лица во социјален ризик кои се долгорочно невработени;

- Заеднички развој на заедниците – ЗРЗ. Проектот нуди партиципативен метод за работа преку кој се обезбедува поддршка и се зајакнуваат капацитетите на ранливите целни групи за подобра социјална интеграција во заедницата. Истиот придонесува подобро да се разбере ранливоста, помага да се идентификуваат локалните капацитети, како и претставува можност да се изгради партнерство со граѓанските здруженија, владините институции, претпријатијата и ранливото население во заедниците. ЗРЗ како алатка за работа се применува преку општинските организации на Црвениот крст на Република Македонија, која во текот на годината се предвидува да се развие во останати општински организации на Црвен крст на Република Македонија во земјата;

- Спроведување на програмата за организирање и унапредување на крводарителството;

- Волонтерите како лидери во зајакнување на капацитетите на локалната заедница и општеството (организираат настани, учествуваат во собирање на средства, обезбедуваат техничка поддршка, обезбедуваат ресурси и логистичка поддршка, имплементираат и развиваат програми, промотивни настани и др.);

- Мобилизирање фондови за подобрување на финансиската стабилност и самостојност;
- Унапредување и воспоставување на партнерски сојузи;
- Проектна работа и иницијативи за унапредување на програмски активности на локално ниво;
- Воспоставување на ефикасен систем за мониторинг и евалуација;
- Црвениот крст на Република Македонија во рамките на својата издавачка дејност редовно издава промотивни материјали за дисеминирање на своите активности – во текот на 2016 година редовно ќе се публикуваат специјализирани едукативни материјали во вид на брошури, флаери, постери, прирачници, доплатни марки и друг вид на изданија;
- Меѓународна соработка - Ефикасното работење наложува обезбедување на меѓународна програмска поддршка за имплементација на активностите на националното друштво. Во изминатите години, Црвениот крст на Република Македонија, како членка на Меѓународното Движење на Црвениот крст и Црвена полумесечина гради партнерски односи, обезбедува фондови и разменува искуства со голем број на национални друштва на Црвен крст и Црвена полумесечина, Меѓународната Федерација на Црвен крст и Црвена полумесечина и Меѓународниот Комитет на Црвен крст. Плодната соработка се остварува и со агенциите на Обединетите Нации, Европската Унија и други меѓународни организации.

VI. Средства за финансирање на Програмата

Во Буџетот на Република Македонија за 2016 година, во рамките на разделот 150.01-Министерство за труд и социјална политика, Програма 1, Потпрограма 10-Администрација, на расходна ставка 463-Трансфери до невладини организации, планирани се средства во износ од 66.000.000 денари, наменети за финансирање на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на Националното координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност, на здруженија за борба против семејното насилство и за Црвениот Крст на Република Македонија.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-8582/8
5 јануари 2016 година
Скопје

Директор,
д-р **Фросина Ташевска - Ременски**, с.р.